ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദ്വാദശസ്കന്ധേ തൃതീയോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദ്വാദശസ്കന്ധേ തൃതീയോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
ദൃഷ്ട്വാഽഽത്മനി ജയേ വ്യഗ്രാൻ നൃപാൻ ഹസതി ഭൂരിയം ।
അഹോ മാ വിജിഗീഷന്തി മൃത്യോഃ ക്രീഡനകാ നൃപാഃ ॥ **1** ॥

കാമ ഏഷ നരേന്ദ്രാണാം മോഘഃ സ്യാദ് വിദുഷാമപി ।
യേന ഫേനോപമേ പിണ്ഡേ യേഽതിവിശ്രംഭിതാ നൃപാഃ ॥ **2** ॥

പൂർവം നിർജിത്യ ഷഡ്വർഗം ജേഷ്യാമോ രാജമന്ത്രിണഃ ।
തതഃ സചിവപൗരാപ്തകരീന്ദ്രാനസ്യ കണ്ടകാൻ ॥ **3** ॥

ഏവം ക്രമേണ ജേഷ്യാമഃ പൃഥ്വീം സാഗരമേഖലാം ।
ഇത്യാശാബദ്ധഹൃദയാ ന പശ്യന്ത്യന്തികേഽന്തകം ॥ **4** ॥

സമുദ്രാവരണാം ജിത്വാ മാം വിശന്ത്യബ്ധിമോജസാ ।
കിയദാത്മജയസ്യൈതൻമുക്തിരാത്മജയേ ഫലം ॥ **5** ॥

യാം വിസൃജ്യൈവ മനവസ്തത്സുതാശ്ച കുരൂദ്വഹ ।
ഗതാ യഥാഗതം യുദ്ധേ താം മാം ജേഷ്യന്ത്യബുദ്ധയഃ ॥ **6** ॥

മത്കൃതേ പിതൃപുത്രാണാം ഭ്രാതൃണാം ചാപി വിഗ്രഹഃ ।
ജായതേ ഹ്യസതാം രാജ്യേ മമതാബദ്ധചേതസാം ॥ **7** ॥

മമൈവേയം മഹീ കൃത്സ്നാ ന തേ മൂഢേതി വാദിനഃ।
സ്പർധമാനാ മിഥോ ഘ്നന്തി മ്രിയന്തേ മത്കൃതേ നൃപാഃ ॥ **8** ॥

പൃഥുഃ പുരൂരവാ ഗാധിർനഹുഷോ ഭരതോഽർജുനഃ।
മാന്ധാതാ സഗരോ രാമഃ ഖട്വാംഗോ ധുന്ധുഹാ രഘുഃ ॥ **9** ॥

തൃണബിന്ദുർയയാതിശ്ച ശർയാതിഃ ശന്തനുർഗയഃ।
ഭഗീരഥഃ കുവലയാശ്വഃ ककുത്സ്ഥോ നൈഷധോ നൃഗഃ ॥ **10** ॥

ഹിരൺയകശിപുർവൃത്രോ രാവണോ ലോകരാവണഃ।
നമുചിഃ ശംബരോ ഭൗമോ ഹിരൺയാക്ഷോഽഥ താരകഃ ॥ **11** ॥

അൻയേ ച ബഹവോ ദൈത്യാ രാജാനോ യേ മഹേശ്വരാഃ।
സർവേ സർവവിദഃ ശൂരാഃ സർവേ സർവജിതോഽജിതാഃ ॥ **12** ॥

മമതാം മയ്യവർതന്ത കൃത്വോച്ചൈർമർത്യധർമിണഃ।
കഥാവശേഷാഃ കാലേന ഹ്യകൃതാർഥാഃ കൃതാ വിഭോ ॥ **13** ॥

കഥാ ഇമാസ്തേ കഥിതാ മഹീയസാം
വിതായ ലോകേഷു യശഃ പരേയുഷാം।
വിജ്ഞാനവൈരാഗ്യവിവക്ഷയാ വിഭോ
വചോവിഭൂതീർന തു പാരമാർഥ്യം ॥ **14** ॥

യസ്തൂത്തമശ്ലോകഗുണാനുവാദഃ
സംഗീയതേഽഭീക്ഷ്ണമമംഗലഘ്നഃ।
തമേവ നിത്യം ശൃണുയാദഭീക്ഷ്ണം
കൃഷ്ണേഽമലാം ഭക്തിമഭീപ്സമാനഃ ॥ **15** ॥

രാജോവാച
കേനോപായേന ഭഗവൻ കലേർദോഷാൻ കലൗ ജനാഃ।
വിധമിഷ്യന്ത്യുപചിതാംസ്തൻമേ ബ്രൂഹി യഥാ മുനേ ॥ **16** ॥

യുഗാനി യുഗധർമാംശ്ച മാനം പ്രലയകൽപയോഃ।
കാലസ്യേശ്വരരൂപസ്യ ഗതിം വിഷ്ണോർമഹാത്മനഃ ॥ **17** ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
കൃതേ പ്രവർതതേ ധർമശ്ചതുഷ്പാത്തജ്ജനൈർധൃതഃ।
സത്യം ദയാ തപോ ദാനമിതി പാദാ വിഭോർനൃപ ॥ **18** ॥

സന്തുഷ്ടാഃ കരുണാ മൈത്രാഃ
ശാന്താ ദാന്താസ്തിതിക്ഷവഃ।
ആത്മാരാമാഃ സമദൃശഃ
പ്രായശഃ ശ്രമണാ ജനാഃ ॥ **19** ॥

ത്രേതായാം ധർമപാദാനാം തുർയാംശോ ഹീയതേ ശനൈഃ।
അധർമപാദൈരനൃതഹിംസാസന്തോഷവിഗ്രഹൈഃ ॥ **20** ॥

തദാ ക്രിയാതപോനിഷ്ഠാ നാതിഹിംസ്രാ ന ലമ്പടാഃ।
ത്രൈവർഗികാസ്ത്രയീവൃദ്ധാ വർണാ ബ്രഹ്മോത്തരാ നൃപ ॥ **21** ॥

തപഃസത്യദയാദാനേഷ്വർധം ഹ്രസതി ദ്വാപരേ।
ഹിംസാതുഷ്ട്യനൃതദ്വേഷൈർധർമസ്യാധർമലക്ഷണൈഃ ॥ **22** ॥

യശസ്വിനോ മഹാശാലാഃ
സ്വാധ്യായാധ്യയനേ രതാഃ।
ആഢ്യാഃ കുടുംബിനോ ഹൃഷ്ടാ
വർണാഃ ക്ഷത്രദ്വിജോത്തരാഃ ॥ **23** ॥

കലൗ തു ധർമഹേതൂനാം തുർയാംശോഽധർമഹേതുഭിഃ।
ഏധമാനൈഃ ക്ഷീയമാണോ ഹ്യന്തേ സോഽപി വിനങ്ക്ഷ്യതി ॥ **24** ॥

തസ്മിൻ ലുബ്ധാ ദുരാചാരാ നിർദയാഃ ശുഷ്കവൈരിണഃ।
ദുർഭഗാ ഭൂരിതർഷാശ്ച ശൂദ്രദാശോത്തരാഃ പ്രജാഃ ॥ **25** ॥

സത്ത്വം രജസ്തമ ഇതി ദൃശ്യന്തേ പുരുഷേ ഗുണാഃ।
കാലസഞ്ചോദിതാസ്തേ വൈ പരിവർതന്ത ആത്മനി ॥ **26** ॥

പ്രഭവന്തി യദാ സത്ത്വേ മനോബുദ്ധീന്ദ്രിയാണി ച।
തദാ കൃതയുഗം വിദ്യാജ്ജ്ഞാനേ തപസി യദ് രുചിഃ ॥ **27** ॥

യദാ ധർമാർഥകാമേഷു ഭക്തിർഭവതി ദേഹിനാം।
തദാ ത്രേതാ രജോവൃത്തിരിതി ജാനീഹി ബുദ്ധിമൻ ॥ **28** ॥

യദാ ലോഭസ്ത്വസന്തോഷോ മാനോ ദംഭോഽഥ മത്സരഃ।
കർമണാം ചാപി കാമ്യാനാം ദ്വാപരം തദ് രജസ്തമഃ ॥ **29** ॥

യദാ മായാനൃതം തന്ദ്രാ
നിദ്രാ ഹിംസാ വിഷാദനം।
ശോകോ മോഹോ ഭയം ദൈന്യം
സ കലിസ്താമസഃ സ്മൃതഃ ॥ **30** ॥

യസ്മാത് ക്ഷുദ്രദൃശോ മർത്യാഃ
ക്ഷുദ്രഭാഗ്യാ മഹാശനാഃ।
കാമിനോ വിത്തഹീനാശ്ച
സ്വൈരിണ്യശ്ച സ്ത്രിയോഽസതീഃ ॥ **31** ॥

ദസ്യുത്കൃഷ്ടാ ജനപദാ വേദാഃ പാഖണ്ഡദൂഷിതാഃ।
രാജാനശ്ച പ്രജാഭക്ഷാഃ ശിശ്നോദരപരാ ദ്വിജാഃ ॥ **32** ॥

അവ്രതാ വടവോഽശൗചാ ഭിക്ഷവശ്ച കുടുംബിനഃ।
തപസ്വിനോ ഗ്രാമവാസാ ന്യാസിനോഽത്യർഥലോലുപാഃ ॥ **33** ॥

ഹ്രസ്വകായാ മഹാഹാരാ ഭൂർയപത്യാ ഗതഹ്രിയഃ।
ശശ്വത്കടുകഭാഷിണ്യശ്ചൗര്യമായോരുസാഹസാഃ ॥ **34** ॥

പണയിഷ്യന്തി വൈ ക്ഷുദ്രാഃ കിരാടാഃ കൂടകാരിണഃ।
അനാപദ്യപി മംസ്യന്തേ വാർതാം സാധുജുഗുപ്സിതാം ॥ **35** ॥

പതിം ത്യക്ഷ്യന്തി നിർദ്രവ്യം ഭൃത്യാ അപ്യഖിലോത്തമം।
ഭൃത്യം വിപന്നം പതയഃ കൗലം ഗാശ്ചാപയസ്വിനീഃ ॥ **36** ॥

പിതൃഭ്രാതൃസുഹൃജ്ജ്ഞാതീൻ ഹിത്വാ സൗരതസൗഹൃദാഃ।
നനാന്ദൃശ്യാലസംവാദാ ദീനാഃ സ്ത്രൈണാഃ കലൗ നരാഃ ॥ **37** ॥

ശൂദ്രാഃ പ്രതിഗ്രഹീഷ്യന്തി തപോവേഷോപജീവിനഃ।
ധർമം വക്ഷ്യന്ത്യധർമജ്ഞാ അധിരുഹ്യോത്തമാസനം ॥ **38** ॥

നിത്യമുദ്വിഗ്നമനസോ ദുർഭിക്ഷകരകർശിതാഃ।
നിരന്നേ ഭൂതലേ രാജന്നനാവൃഷ്ടിഭയാതുരാഃ ॥ **39** ॥

വാസോഽന്നപാനശയനവ്യവായസ്നാനഭൂഷണൈഃ।
ഹീനാഃ പിശാചസന്ദർശാ ഭവിഷ്യന്തി കലൗ പ്രജാഃ ॥ **40** ॥

കലൗ കാകിണികേഽപ്യർഥേ വിഗൃഹ്യ ത്യക്തസൗഹൃദാഃ।
ത്യക്ഷ്യന്തി ച പ്രിയാൻ പ്രാണാൻ ഹനിഷ്യന്തി സ്വകാനപി ॥ **41** ॥

ന രക്ഷിഷ്യന്തി മനുജാഃ സ്ഥവിരൗ പിതരാവപി।
പുത്രാൻ സർവാർഥകുശലാൻ ക്ഷുദ്രാഃ ശിശ്നോദരംഭരാഃ ॥ **42** ॥

കലൗ ന രാജഞ്ജഗതാം പരം ഗുരും
    ത്രിലോകനാഥാനതപാദപങ്കജം।
പ്രായേണ മർത്യാ ഭഗവന്തമച്യുതം
    യക്ഷ്യന്തി പാഖണ്ഡവിഭിന്നചേതസഃ ॥ **43** ॥

യന്നാമധേയം മ്രിയമാണ ആതുരഃ
    പതൻ സ്ഖലൻ വാ വിവശോ ഗൃണൻ പുമാൻ।

വിമുക്തകർമാർഗല ഉത്തമാം ഗതിം
പ്രാപ്നോതി യക്ഷ്യന്തി ന തം കലൗ ജനാഃ ॥ **44** ॥

പുംസാം കലികൃതാൻ ദോഷാൻ ദ്രവ്യദേശാത്മസംഭവാൻ।
സർവാൻ ഹരതി ചിത്തസ്ഥോ ഭഗവാൻ പുരുഷോത്തമഃ ॥ **45** ॥

ശ്രുതഃ സങ്കീർതിതോ ധ്യാതഃ പൂജിതശ്ചാദൃതോഽപി വാ।
നൃണാം ധുനോതി ഭഗവാൻ ഹൃത്സ്ഥോ ജൻമായുതാശുഭം ॥ **46** ॥

യഥാ ഹേമ്നി സ്ഥിതോ വഹ്നി -
ർദുർവർണം ഹന്തി ധാതുജം।
ഏവമാത്മഗതോ വിഷ്ണു -
ർയോഗിനാമശുഭാശയം ॥ **47** ॥

വിദ്യാതപഃപ്രാണനിരോധമൈത്രീ -
തീർഥാഭിഷേകവ്രതദാനജപ്യൈഃ।
നാത്യന്തശുദ്ധിം ലഭതേഽന്തരാത്മാ
യഥാ ഹൃദിസ്ഥേ ഭഗവത്യനന്തേ ॥ **48** ॥

തസ്മാത് സർവാത്മനാ രാജൻ ഹൃദിസ്ഥം കുരു കേശവം।
മ്രിയമാണോ ഹ്യവഹിതസ്തതോ യാസി പരാം ഗതിം ॥ **49** ॥

മ്രിയമാണൈരഭിധ്യേയോ ഭഗവാൻ പരമേശ്വരഃ।
ആത്മഭാവം നയത്യംഗ സർവാത്മാ സർവസംശ്രയഃ ॥ **50** ॥

കലേർദോഷനിധേ രാജന്നസ്തി ഹ്യേകോ മഹാൻ ഗുണഃ।
കീർതനാദേവ കൃഷ്ണസ്യ മുക്തസംഗഃ പരം വ്രജേത് ॥ **51** ॥

കൃതേ യദ് ധ്യായതോ വിഷ്ണും
ത്രേതായാം യജതോ മഖൈഃ।

ദ്വാപരേ പരിചർയായാം
കലൗ തദ്ധരികീർതനാത് ॥ **52** ॥

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
ദ്വാദശസ്കന്ധേ തൃതീയോഽധ്യായഃ ॥